

A Bologna-rendszerű magyar felsőoktatási rendszer leírása az Europass-Oklevélmelléklet 8. pontjához, magyar nyelven

8. A magyar felsőoktatási rendszer leírása

Magyarországon a bolognai folyamat eredményeként 2004-től megkezdődött a fokozatos áttérés az egyetemi vagy főiskolai végzettséget adó felsőoktatási rendszerről az egymásra épülő három cikluson alapuló felsőoktatási rendszerre. Ezen oklevélmelléklet elkészítése idején a régi és az új rendszer szerinti képzések még párhuzamosan folynak.

Ez a leírás a Bologna-rendszerű képzéseket mutatja be, és az ilyen rendszerben szerzett oklevelekhez készült 2008-ban.

8.1. A felsőoktatási intézmények típusai és az intézmények igazgatása

A felsőoktatási intézmények létesítését és működését a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény szabályozza. A felsőoktatási törvény jogszabályi keretei között működve a magyar felsőoktatási intézmények autonóm, államilag elismert, állami vagy nem állami (egyházi vagy magán-) intézmények. Az államilag elismert intézmények felsorolása megtalálható a felsőoktatási törvény mellékletében. A felsőoktatási intézmények típusukat tekintve egyetemek vagy főiskolák lehetnek. Az egyetem és a főiskola is mind a három képzési ciklusban folytathat képzést. Egyetem az a felsőoktatási intézmény, amelyik legalább két képzési területen jogosult mesterképzésre, valamint jogosult doktori képzésre és doktori fokozat odaítélésére. A művészeti és a hitéleti képzést folytató egyetemekre ettől eltérő szabályok vonatkoznak.

8.2. A képzések és a megszerzhető oklevelek típusai

A felsőoktatás egymásra épülő, felsőfokú végzettséget adó képzési ciklusai az alapképzés, a mesterképzés és a doktori képzés. Az alap- és a mesterképzés egymásra épülő ciklusokban, osztott képzésként, illetve jogszabályban meghatározott esetben egységes, osztatlan képzésként folyhat.

A felsőoktatási intézmények – a fentiek mellett – felsőfokú szakképzést és szakirányú továbbképzést is folytathatnak, valamint az élethosszig tartó tanulás keretében felnőttképzést is szervezhetnek.

A felsőoktatási intézmények az Európai Kreditátviteli Rendszerre épülő kreditrendszert használnak. Egy kredit 30 hallgatói tanulmányi munkaóra elvégzésével egyenértékű.

8.3. A képzések és a fokozatok engedélyezése/akkreditálása

A felsőoktatási intézmények alap- és mesterképzést a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) támogató szakértői véleményének birtokában, a szakindítás tényének központi nyilvántartásba vételét követően indíthatnak. Valamennyi alap- és mesterképzés esetében jogszabály határozza meg a képzési és kimeneti követelményeket, vagyis azoknak az ismereteknek és kompetenciáknak az összességét, amelyek megszerzése esetén az adott szakon az oklevél kiadható.

A MAB támogató szakértői véleménye, valamint jogszabályban meghatározott további feltételek megléte esetén a doktori képzés indítása az egyetemek hatásköre.

A felsőoktatási intézményekben folyó képzés és tudományos tevékenység minőségének hitelesítése és értékelése a MAB feladata. A MAB nyolcévenként megvizsgálja, hogy a felsőoktatási intézmény személyi és tárgyi feltételei mely képzési, illetve tudományterületen, képzési szinten felelnek meg az akkreditációs követelményeknek, továbbá ellenőrzi, hogy megfelelően működik-e a felsőoktatási intézmény minőségfejlesztési programja, a programakkreditáció keretében pedig megvizsgálja az intézményben folyó képzések tantervét és a képzési és kimeneti követelmények teljesítését, valamint a szak oktatóinak kvalifikációját és az infrastruktúra minőségét.

8.4. Képzési ciklusok

Az alap- és a mesterképzésben a hallgatók tanulmányaikat záróvizsgával fejezik be. A záróvizsga szakdolgozat megvédéséből, valamint további szóbeli, írásbeli és gyakorlati vizsgarészekből állhat.

8.4.1. Egységes, osztatlan képzések

Az egységes, osztatlan képzések mesterfokozattal záruló, 10–12 félév időtartamú képzések, amelyek során 300–360 kreditet kell megszerezni. A hitéleti képzések mellett osztatlan mesterképzés folyik az állatorvos-, építész-, fogorvos-, gyógyszerész-, jogász- és orvosképzés esetében, továbbá egyes művészeti szakokon.

8.4.2. Az első és a második ciklusba tartozó képzések

Első felsőfokú végzettségként alapfokozat és szakképzettség szerezhető. Az alapképzésben 180–240 kreditet kell teljesíteni. A képzési idő 6–8 félév.

Második felsőfokú végzettségként mesterfokozat és szakképzettség szerezhető. Az alapfokozatra épülő mesterképzésben 60–120 kreditet kell megszerezni. A képzési idő 2–4 félév.

8.5. Felsőfokú végzettségi szintre épülő szakmai képzések

A felsőoktatási intézmények az alap- vagy mesterfokozattal rendelkezők számára szakirányú továbbképzést is folytathatnak, amelynek során 60–120 kredit teljesítésével további, szakirányú szakképzettség szerezhető. A hallgatók tanulmányaikat záróvizsgával fejezik be. A képzési idő 2–4 félév.

8.6. Doktori tanulmányok

A mesterképzésre és mesterfokozatra épülő doktori képzésben legalább 180 kreditet kell megszerezni. A képzési idő 6 félév. A doktori képzést követően egy külön fokozatszerzési eljárásban „Doctor of Philosophy” (rövidítve: PhD), illetve a művészeti képzésben „Doctor of Liberal Arts” (rövidítve: DLA) tudományos fokozatot lehet szerezni.

8.7. Értékelési rendszer

Az ismeretek értékelése általában az ötfokozatú értékelési rendszer szerint jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1) minősítéssel vagy a háromfokozatú rendszer szerint jól megfelelt (5), megfelelt (3), nem felelt meg (1) minősítéssel történik, a felsőoktatási intézmények azonban egyéb, az előzőekkel összevethető értékelési rendszert is használhatnak.

8.8. A felsőoktatási képzésre való felvétel

A felsőoktatásba felvehetőek száma korlátozott, a jelentkezőket középiskolai osztályzataik és az érettségi vizsgán elért eredményeik vagy kizárólag ez utóbbi alapján rangsorolják, a felvételizők érdekeit szem előtt tartva. Az alapképzésre és az egységes, osztatlan mesterképzésre történő felvétel feltétele a középiskola főszabályként 12. osztályának elvégzése után letett érettségi vizsga, amelyet az érettségi bizonyítvány igazol. Egyes szakokon a felvétel szakmai alkalmassági, illetve gyakorlati vizsgához is kötött. Mesterképzésre az vehető fel, aki főiskolai vagy egyetemi oklevelet, illetve alapfokozatot szerzett. Szakirányú továbbképzésre főiskolai vagy egyetemi oklevéllel, illetve alap- vagy mesterfokozattal lehet felvételt nyerni. Doktori képzésre az vehető fel, aki egyetemi oklevéllel vagy mesterfokozattal rendelkezik. A mesterképzésre, a szakirányú továbbképzésre és a doktori képzésre történő felvétel további feltételeit a felsőoktatási intézmények határozhatják meg.

8.9. További információk a magyar felsőoktatásról

Oktatási és Kulturális Minisztérium¹, Magyar ENIC/NARIC Iroda², Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság³, Oktatási Hivatal⁴, Országos Felsőoktatási Információs Központ⁵

¹ Honlap: www.okm.gov.hu

² Honlap: www.ekvivalencia.hu

³ Honlap: www.mab.hu

⁴ Honlap: www.oh.gov.hu

⁵ Honlap: www.felvi.hu